

Vitaminpiller t

Når billeder og fortællinger arbejder sammen, kan de give børn adgang

Af Janus
Neumann

To aktuelle billedbøger viser, hvordan litteratur kan åbne for samtaler om psykisk sygdom, ensomhed og relationer. I et møde mellem Per Bloch og Anna Jacobina Jacobsen udfoldes, hvordan ord og billeder sammen kan gøre det svære tilgængeligt – uden at gøre det mindre alvorligt.

- Jeg ville se det som et nederlag, hvis ikke jeg ikke kunne tage fat i de sværeste emner. Også selv om jeg ikke selv synes, det er svært.

Sådan indleder forfatter og kunstner Per Bloch vores samtale, der skal handle om, hvordan billedfortællinger kan hjælpe til at fortælle den svære historie for børn.

Med i samtalen er også illustratør og forfatter, Anna Jacobina Jacobsen, der har skrevet og illustreret flere billedfortællinger om, hvordan tilværelsen kan byde på udfordringer. I denne samtale uddyber hun, hvordan hun ar-

bejder, når hun får et manuskript, hun skal illustrere, eller når hun arbejder med egne bøger.

Tilværelsens vanskeligheder

Per Bloch udgav i 2025 bogen *Gakkelaksen og de 10.000 stjerner* på DanskLærerforeningens Forlag, og Anna Jacobina Jacobsen udkom med den ordløse billedfortælling *Nabo* på DanskLærerforeningens Forlag i april, 2026.

Selvom bøgerne er vidt forskellige, har de det tilfælles, at de tager fat i tilværelsens vanskeligheder i forskellig grad og fra forskellige perspektiver.

Kort fortalt handler *Gakkelaksen og de 10.000 stjerner* om psykisk sygdom i familien, og *Nabo* handler om at overskride egne grænser i mødet med andre, hvilket i sidste ende kan føre til venskaber, man ikke troede var mulige.

Det væsentlige er også, at meget kan forblive usagt, fordi vi taler om komplicerede mekanismer mellem mennesker.

- Med bogen vil jeg aftabusere det at tale om psykisk sygdom, og give en litterær pille til de børn, der lever med psykisk sygdom i familien, og det, ved vi, er mange. Det kan være en ensom følelse at stå med, og det kan være svært at finde sprog for, fortæller Per Bloch.

Som barn havde han psykisk sygdom tæt inde på livet med en bipolar mor, der med jævne mellemrum var indlagt, og Per Bloch kan genkende følelsen af ensomhed. Han husker den fra sin barndom, når han fik at vide, at hans mor var indlagt igen.

Mindske ensomheden

Med sin bog vil han forsøge at mindske ensomheden hos de børn, der måske kan se sig selv i fortællingen.

I et møde mellem Per Bloch og Anna Jacobina Jacobsen udfoldes, hvordan ord og billeder sammen kan gøre det svære tilgængeligt – uden at gøre det mindre alvorligt.

Fotograferet af Julie Trojaborg og Anders Berthelsen

til livets benspænd

ang til følelser og erfaringer, der ellers er svære at sætte ord på.

Per Bloch har både oplevet distancen og omverdenens frygt for konfrontation i sin egen barndom, og netop dette forstærker ensomheden for barnet.

En erindring, der står tydeligt for Per Bloch;

- Der er så mange gulvtæpper, der buler og blafrer, fordi vi ikke kan eller tør tale om tingene, og derfor er det nemmere at forsøge at feje dem væk.

I *Gakkelaksen* søger barnehovedpersonen at finde vej i de forandringer, han oplever, og han lukker sig inde på sit værelse, og tager sine svømmebriller på, når han græder. Så kan han tømme tårerne over i sit akvarie, så ingen opdager, at han har grædt.

Per Bloch mener, at Anna Jacobina Jacobsens illustrationer bringer lys ind i et mørkt rum og er med til at skabe plads derinde.

Netop dette afsæt bringer samtalen videre til Anna Jacobina Jacobsen og spørgsmålet om, hvordan hun omsætter fortællingens ord til billedsprog.

- I mit arbejde med teksterne er jeg meget intuitiv. Jeg arbejder mere på følelsen end ud fra fast struktur, forklarer hun.

- Det bliver for meget staccato, hvis jeg flytter det op i mit hoved. Jeg prøver i stedet at gå med mine impulser. På den måde presser jeg ikke en fortolkning ned over læserne, hvilket jeg synes, ville være kedeligt at se og lytte på.

Teksten som katalysator

For Anna Jacobina Jacobsen er teksten katalysator for de billeder, der opstår.

Det kan tage tid at bearbejde billeder, og når skitserne er klar, farvelægges de på computer.

På den måde, får hun præcis det resultat, hun vil have, hvilket dog også indeholder sit eget paradoks, fordi forudsigeligheden kan blive en smule triviell. I hendes seneste bog *Nabo*, arbejder Jacobina Jacobsen derfor udelukkende i akvareller, fordi det er et *One Take*, som hun kalder det.

På det tekstlige plan ligger der et mere eller mindre klassisk spejlbillede i mødet mellem forfatter, tekst og læser, fordi læseren gennem teksten får mulighed for at erkende, at man ikke er alene med sine problemer. Den før omtalte distance formindskes.

Per Bloch har haft *Gakkelaksen* med ude til oplæg, og han havde den blandt andet med til et oplæg på et symposium om bipolaritet for læger, sundhedsfaglige og forskere, hvor det handlede om børn og familier med bipolaritet.

Efterfølgende er bogen blevet indkøbt af forskningsprojektet VIA Family, der arbejder med børn i familier, hvor en forælder lider af psykisk sygdom. Her bliver bogen brugt som et taktilt værktøj til den svære snak om de følelser, der er forbundet med at være pårørende til en psykisk syg.

Per Bloch husker kompleksiteten fra sin barndom.

- Min mor sagde altid, at hun ville ønske, hun havde brækket benet. Det havde være tydeligere for omverdenen.

*I Anna Jacobina Jacobsens seneste bog *Nabo*, arbejder hun udelukkende med akvareller, fordi det er et *One Take*, som hun kalder det – og det skaber en helt særlig læseoplevelse.*

Kan være frustrerende

- I dag har selv fagfolk svært ved at forklare, hvad helt præcist sker i hjernen hos et menneske med depression. Det kan være frustrerende, fordi der kan være både kulturelle og sociale aspekter forbundet med det, men jeg tror, det er vigtigt at være meget tydelige med, hvordan det opleves udefra at se en psykisk syg.

En person, der kan være farverig og gestikulerende det ene øjeblik og i næste øjeblik fremstå grå og lille. Det var sådan jeg oplevede min mor, når hun var indlagt. Jeg husker, at hun sad på sengen og syntes fysisk mindre end mig.

Erindringerne bliver en naturlig katalysator for skriveprocesserne, fordi